

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри



Наталія СИЗОНЕНКО
30 серпня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КРАТОЛОГІЯ**

(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма	Політологія
спеціальність	052 Політологія
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
освітній ступінь	магістр
факультет	обліку та фінансів

Полтава
2021 – 2022 н.р.

Робоча програма «Кратологія» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Політологія» спеціальності 052 Політологія.

Мова викладання – державна.

Розробник: Некряч Анастасія, доктор політичних наук, професор, професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

«30» серпня 2021 року

Розробник  Анастасія НЕКРЯЧ

Схвалено на засіданні кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін
Протокол від 30 серпня 2021 року № 1

Затверджено завідувачем кафедри
«30» серпня 2021 року

 Наталія СИЗОНЕНКО

Погоджено гарантом освітньої програми Політологія
«30» серпня 2021 року

 Анастасія НЕКРЯЧ

Схвалено головою НМР спеціальності «Політологія»

 Алла ІЛЬЧЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	135
Кількість кредитів	4,5
Місце в індивідуальному навчальному плані студента (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	052ПОЛІТ_мд_2021
Семестр	1
Лекції (годин)	14
Семінарські (годин)	32
Лабораторні (годин)	-
Самостійна робота (годин)	89
в т. ч. індивідуальні завдання (годин)	-
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Дисципліни циклу професійної підготовки за спеціальністю 052 Політологія освітнього рівня бакалавр.

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти цілісної наукової картини такого соціального феномена як влада; ознайомлення здобувачів вищої освіти із закономірностями її виникнення, функціонування та розвитку; надання уявлення про типи і види влади, механізми та технології її здійснення.

Основні завдання навчальної дисципліни: представлення кратології як відносно самостійної науки та дисципліни в системі суспільно-політичного знання, визначення її місця у дослідженні владних відносин; розуміння кратології як загальної системи наук, які тісно, органічно пов'язані між собою і вивчають владу в усіх її видах і проявах, на всіх рівнях і стадіях її розвитку, у всіх аспектах її зв'язків з іншими основними суспільними явищами, структурами і соціальними інститутами; вивчення наукового інструментарію науки про владу.

Компетентності:

- загальні:

ЗК 03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

фахові:

СК 03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

СК 04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК 06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Програмні результати навчання:

ПР 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

ПР 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПР 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПР 09. Надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.

Методи навчання:

словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда);

наочні (ілюстрування);

практичні (робота з навчально-методичною літературою);

методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду);

методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, вказування на недоліки, зауваження);

комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Кратологія як наука про владу і міждисциплінарна галузь знань.

Вступ до кратології. Необхідність самостійної науки про владу. Влада як глобальний природний, соціокультурний та правовий феномен людського суспільства.

Влада як предмет та об'єкт науки. Сприйняття (відчуття) влади: вигляд, обличчя, ролі, іпостасі. Ключові елементи загальної картини влади: оцінка, ціна, цінність, цінності.

Влада в світі людини. Істотні компоненти феномену влади: інтереси, відносини, свідомість. Людина в світі влади.

Сутність кратології та її місце поміж інших наук про суспільні феномени. Об'єкт та предмет кратології. Поняття кратології. Базові поняття та категорії курсу. Цілі та завдання кратології. Основні функції та методи кратології.

Тема 2. Виникнення та розвиток наукових знань та вчень про владу в світі.

Релігійно-міфологічні уявлення про владу. Ідеї божественного надприродного походження влади в державі, сім'ї, полісі та в інших спільнотах. Етично-релігійне, правове обґрунтування ієрархічності владних відносин (Конфуцій, Лао-Цзи, Мо-Цзи). Аналіз устрою державної влади, класифікації влади, звільнення уявлень про владу від міфологічної форми (Сократ, Платон, Арістотель). Обґрунтування теологічної теорії влади (Августин Блаженний, Фома Аквінський).

Послаблення теологічних мотивів в уявленнях про владу. Погляди на владу Н. Макіавеллі, Ж. Бодена. Владознавчі ідеї та соціальні концепції утопічного соціалізму (Т. Мор, Т. Кампанелла).

Аналіз проблем прав та свобод людини у контексті здійснення влади (Г. Гроцій, Т. Гоббс). Обґрунтування необхідності розподілу влади (Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є). Співвідношення права та влади (І. Кант, І. Фіхте, Г. В. Ф. Гегель). Механізми та принципи функціонування демократичної форми влади (Ж.-Ж. Руссо).

Державна влада як засіб організації виробництва, суперництво інтересів різних соціальних груп та роль влади у їх розв'язанні, влада в різного роду виробничих об'єднаннях-фалангах, влада і реформування капіталістичного суспільства (А. Сен-Сімон, Ш. Фур'є, Р. Оуен). Ідея індивідуальної свободи та погляди на владу А. Токвіль, Дж. Ст. Мілль. Співвідношення економічної та політичної влади, форми здійснення державної влади, бюрократія, подолання відчуження населення від влади (К. Маркс, Ф. Енгельс). Поняття влади, особливості державної влади, форми влади в різних типах суспільств, легітимність та її типологія (М. Вебер). Теорія політичних еліт та погляди на владу Г. Моска, В. Парето, Р. Міхельс.

Тема 3. Формування та еволюція знань про владу в Україні. Співвідношення влади та закону, влади та мудрості у поглядах Іларіона. Структури влади за часів Київської Русі. Правові основи суспільного життя та влада у працях Ст. Оріховського. Конституція П. Орлика та її роль у становленні демократичних засад вітчизняного державотворення. Ідеали республіки, федерації, свободи, рівності та проблеми влади у позиціях Кирило-Мефодіївського товариства. Конституціоналізм, відчуження управлінського апарату від суспільства, об'єднання націй та проблеми влади у поглядах М. Драгоманова, І. Франка.

Проблеми влади, її суб'єктів та структур в теорії національного самовизначення М. Грушевського, монархічно-гетьманській концепції В. Липинського, концепції інтегрального націоналізму Д. Донцова.

Тема 4. Теорії та концепції влади ХХ століття. Реляціоністські концепції влади: теорія опору (психологічний акцент у сфері владних відносин), теорія обміну ресурсів (соціологічний акцент у сфері владних відносин), теорія поділу зон впливу (політичний акцент у сфері владних відносин).

Системні концепції влади: макропідхід, мезопідхід, мікропідхід.

Біхевіористський напрям у дослідженні влади (поведінкові концепції влади): силова модель («воля до влади»), ринкова модель («влада продається й купується»), ігрова модель («політика – це театр та поле гри»).

Психологічні теорії влади. Психоаналітична концепція влади З. Фрейда, Е. Фромма та ін. Влада як компенсація природних недоліків. Влада як заспокоєння від тривожності. Влада як замітник сили.

Інші класичні концепції влади (телеологічна, інструменталістська, структурно-функціональна, конфліктологічна, марксистська тощо).

Некласичні концепції влади. Комунікативний підхід (Х. Арендт, К. Дойч, Ю. Хабермас, Н. Луман). Постструктуралістський підхід (теорії М. Фуко і П. Бурд'є). Концепція Т. Парсонса.

Тема 5. Спеціальні галузі кратології. Академічна кратологія. Емпірична та прикладна кратологія. Електоральна кратологія. Етнократологія. Військова кратологія. Кратологія опозиційної діяльності. Кратологія церковної діяльності (теократологія). Функціональна і структурна кратологія. Допоміжна і приватні кратології.

Тема 6. Комплексні галузі кратології. Філософія влади. Історія влади. Соціологія влади. Азбука влади. Економіка та екологія влади. Культурологія влади. Граматика влади. Логіка влади. Педагогіка і психологія влади. Етика і естетика влади.

Міждисциплінарні області кратологічного знання (аксіологія влади, акмеологія влади, іміджологія влади, морфологія влади). Біомедико-соціальний і антропоцентричний блок знань про владу (антропологія влади, анатомія влади, фізіологія влади, здоров'я і влада). Природно-науковий блок знань про владу (фізика влади, географія влади та геополітика, археологія влади, топографія влади). Інформаційно-математичний блок знань про владу (арифметика влади, алгебра влади, геометрія влади, інформатика влади).

Тема 7. Конструювання поняття влади. Актуальність конструювання поняття влади. Семантичне поле влади, обмеження кола значень поняття влади, проблема багаточисельності визначень. Розгляд влади як каузального відношення, варіанти концептуалізації влади. Диспозиційна та епізодична концепції влади як варіанти розв'язання проблеми актуального та потенціального у феномені влади. Роль поняття інтенція у розмежуванні феноменів влади та впливу.

Результат влади. Співвідношення понять влада та управління. Конфлікт та інтереси, їх співвідношення з поняттям влада. Проблема співвідношення структура – дія при здійсненні влади: волюнтаристський та структуралістський підходи. Ресурси влади, їх типологія. Економічні, соціальні, силові, інформаційні та інші ресурси.

Тема 8. Типологічний аналіз влади. Загальні підходи до класифікації влади. Класифікація форм влади за джерелами підпорядкування об'єкта суб'єкту: сила, примус,

спонування, переконання, маніпуляція, авторитет. Класифікація влади за її суб'єктом: індивідуальна та колективна. Класифікація влади за сферою її прояву: політична влада та неполітичні форми влади.

Феномен політичної влади. Поняття, особливості, ресурси, функції політичної влади. Легітимність політичної влади.

Тема 9. Держава та система державної влади. Поняття, правові аспекти, загальні ознаки держави. Державна влада як складова державно-владного механізму. Поняття державної і публічної влади. Спільне і відмінне державної і політичної влади. Структурні елементи державної влади. Аксиоми державної влади.

Тема 10. Влада в сучасній Україні. Конституція України як Основний закон організації влади в Україні. Конституція України про гілки влади в Україні. Верховна влада як єдиний орган законодавчої влади. Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади. Судова влада як незалежна гілка державної влади. Система органів виконавчої влади в Україні.

Тема 11. Місцева влада: вітчизняний та міжнародний досвід. Інститут місцевого самоврядування у владній структурі держави. Сутність і специфіка регіональної та муніципальної влади у структурі державної влади. Моделі регіональної та муніципальної влади. Особливості державного управління на регіональному та локальному рівні. Місцева влада і місцеве самоврядування: співвідношення сутнісного значення феноменів.

Тема 12. Політична еліта та політичне лідерство в науці кратологія. Класичні теорії елітаризму Г. Москі, В. Парето та Р. Міхельса. Аналіз еліт у концепціях В. Липинського, Д. Донцова. Сучасні елітарні концепції Й. Шумпетера, Р. Міллса.

Шляхи формування та зміни еліти. Типологія еліти за сферою життя суспільства, за стилем правління, за доступом до влади. Система формування та зміни політичних еліт.

Сучасні підходи до визначення поняття «політичне лідерство». Типологія політичного лідерства. Інтерпретація природи лідерства, різних аспектів його прояву відображення в теорії рис, ситуаційній концепції, психологічній теорії, марксистській концепції.

Особливості інституту політичного лідерства в Україні. Імідж політичного лідера.

Тема 13. Володарі та їхнє оточення. Придворне суспільство. Постать володаря. Носії влади в приватному житті. Вимоги до володарів. Оточення володарів. Формування корпусу помічників. Апарат оточення володаря та його функції. Владні персони: їхні посади та титули. Посада як джерело влади. Владна верхівка. «Коридори» влади. Придворне оточення як суспільний інститут. Мережі соціальних зв'язків.

Тема 14. Шляхи до влади та владна діяльність. Володарювання. Шляхи до влади та перебування при владі. Сутність владної діяльності. Владний стиль. Зміст володарювання. Специфіка владної діяльності. Функції владної діяльності. Методи володарювання. Етика і стиль володарювання.

Тема 15. Механізми та технології володарювання. Реалізація механізмів влади у владних діях. Різновиди механізмів влади. Характеристика техніки і технології владної діяльності. Техніцизм і технократія. Технології і процедури влади. Антитехнологія влади.

Тема 16. Світова політика і світовий владний процес. Геополітика і міжнародна безпека. Просторова організація систем влади у світовому масштабі. Генеза глобальної системи влади. Роль і місце міжнародних організацій у світовому владному просторі. Міжнародний політико-дипломатичний інструментарій безпеки міжнародної спільноти.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин 052ПОЛІТ мд 2021			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Тема 1. Кратологія як наука про владу і міждисциплінарна галузь знань.	9	2	2	5
Тема 2. Виникнення та розвиток наукових знань та вчень про владу в світі.	9	2	2	5
Тема 3. Формування та еволюція знань про владу в Україні.	8	-	2	6
Тема 4. Теорії та концепції влади ХХ століття.	8	-	2	6
Тема 5. Спеціальні галузі кратології.	8	-	2	6
Тема 6. Комплексні галузі кратології.	8	-	2	6
Тема 7. Конструювання поняття влади.	8	-	2	6
Тема 8. Типологічний аналіз влади.	9	2	2	5
Тема 9. Держава та система державної влади.	9	2	2	5
Тема 10. Влада в сучасній Україні. Конституція України як Основний закон організації влади в Україні.	9	2	2	5
Тема 11. Місцева влада: вітчизняний та міжнародний досвід. Інститут місцевого самоврядування у владній структурі держави.	9	2	2	5
Тема 12. Політична еліта та політичне лідерство в науці кратологія.	8	-	2	6
Тема 13. Володарі та їхнє оточення. Придворне суспільство.	8	-	2	6
Тема 14. Шляхи до влади та владна діяльність. Володарювання.	8	-	2	6
Тема 15. Механізми та технології володарювання.	8	-	2	6
Тема 16. Світова політика і світовий владний процес. Геополітика і міжнародна безпека.	9	2	2	5
Усього годин	135	14	32	89

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		052ПОЛІТ мд 2021
1	Тема 1. Кратологія як наука про владу і міждисциплінарна галузь знань.	2
2	Тема 2. Виникнення та розвиток наукових знань та вчень про владу в світі.	2
3	Тема 3. Формування та еволюція знань про владу в Україні.	2
4	Тема 4. Теорії та концепції влади ХХ століття.	2
5	Тема 5. Спеціальні галузі кратології.	2
6	Тема 6. Комплексні галузі кратології.	2
7	Тема 7. Конструювання поняття влади.	2
8	Тема 8. Типологічний аналіз влади.	2
9	Тема 9. Держава та система державної влади.	2

10	Тема 10. Влада в сучасній Україні. Конституція України як Основний закон організації влади в Україні.	2
11	Тема 11. Місцева влада: вітчизняний та міжнародний досвід. Інститут місцевого самоврядування у владній структурі держави.	2
12	Тема 12. Політична еліта та політичне лідерство в науці кратологія.	2
13	Тема 13. Володарі та їхнє оточення. Придворне суспільство.	2
14	Тема 14. Шляхи до влади та владна діяльність. Володарювання.	2
15	Тема 15. Механізми та технології володарювання.	2
16	Тема 16. Світова політика і світовий владний процес. Геополітика і міжнародна безпека.	2
	Разом	32

7. Темы самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		052ПОЛІТ мд 2021
1	Тема 1. Кратологія як наука про владу і міждисциплінарна галузь знань.	5
2	Тема 2. Виникнення та розвиток наукових знань та вчень про владу в світі.	5
3	Тема 3. Формування та еволюція знань про владу в Україні.	6
4	Тема 4. Теорії та концепції влади ХХ століття.	6
5	Тема 5. Спеціальні галузі кратології.	6
6	Тема 6. Комплексні галузі кратології.	6
7	Тема 7. Конструювання поняття влади.	6
8	Тема 8. Типологічний аналіз влади.	5
9	Тема 9. Держава та система державної влади.	5
10	Тема 10. Влада в сучасній Україні. Конституція України як Основний закон організації влади в Україні.	5
11	Тема 11. Місцева влада: вітчизняний та міжнародний досвід. Інститут місцевого самоврядування у владній структурі держави.	5
12	Тема 12. Політична еліта та політичне лідерство в науці кратологія.	6
13	Тема 13. Володарі та їхнє оточення. Придворне суспільство.	6
14	Тема 14. Шляхи до влади та владна діяльність. Володарювання.	6
15	Тема 15. Механізми та технології володарювання.	6
16	Тема 16. Світова політика і світовий владний процес. Геополітика і міжнародна безпека.	5
	Разом	89

8. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.	<ul style="list-style-type: none"> • опитування на семінарських заняттях • виконання завдань самостійної роботи • участь у круглому столі (підготовка доповіді) • екзамен
ПРН 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики	<ul style="list-style-type: none"> • опитування на семінарських заняттях • розв'язування тестів • виконання завдань самостійної роботи • участь у круглому столі (підготовка доповіді)

окремих країн та регіонів.	<ul style="list-style-type: none"> • екзамен
ПРН 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.	<ul style="list-style-type: none"> • опитування на семінарських заняттях • виконання завдань самостійної роботи • участь у круглому столі (підготовка доповіді) • екзамен
ПРН 09. Надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.	<ul style="list-style-type: none"> • опитування на семінарських заняттях • виконання завдань самостійної роботи • участь у круглому столі (підготовка доповіді) • екзамен

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021

Теми занять	Програмні результати навчання				Разом
	ПРН05	ПРН06	ПРН07	ПРН09	
Тема 1. Кратологія як наука про владу і міждисциплінарна галузь знань.	+	+	-	-	2
Тема 2. Виникнення та розвиток наукових знань та вчень про владу в світі.	+	+	-	-	2
Тема 3. Формування та еволюція знань про владу в Україні.	+	+	-	-	2
Тема 4. Теорії та концепції влади ХХ століття.	+	+	-	-	2
Тема 5. Спеціальні галузі кратології.	+	+	-	-	2
Тема 6. Комплексні галузі кратології.	+	+	-	-	2
Тема 7. Конструювання поняття влади.	+	+	-	-	2
Тема 8. Типологічний аналіз влади.	+	+	-	-	2
Тема 9. Держава та система державної влади.	+	+	+	+	4
Тема 10. Влада в сучасній Україні. Конституція України як Основний закон організації влади в Україні.	+	+	+	+	4
Тема 11. Місцева влада: вітчизняний та міжнародний досвід. Інститут місцевого самоврядування у владній структурі держави.	+	+	+	+	4
Тема 12. Політична еліта та політичне лідерство в науці кратологія.	+	+	+	+	4
Тема 13. Володарі та їхнє оточення. Придворне суспільство.	+	+	+	+	4
Тема 14. Шляхи до влади та владна діяльність. Володарювання.	+	+	+	+	4

Тема 15. Механізми та технології володарювання.	+	+	+	+	4
Тема 16. Світова політика і світовий владний процес. Геополітика і міжнародна безпека.	+	+	+	+	4
Разом	16	16	8	8	48
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	33	33	17	17	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	20	20	10	10	60

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН 05	33	33	20
ПРН 06	33	33	20
ПРН 07	17	17	10
ПРН 09	17	17	10
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

9. Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма контролю										Разом	
	Опитування на семінарських заняттях		Розв'язування тестів		Виконання завдань самостійної роботи		Участь у круглому столі (підготовка доповіді)		Екзамен			
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 05	10	17	-	-	4	6	2	3	4	7	20	33
ПРН 06	8	13	4	6	2	4	2	3	4	7	20	33
ПРН 07	5	9	-	-	2	3	1	2	2	3	10	17
ПРН 09	5	9	-	-	2	3	1	2	2	3	10	17
Разом	28	48	4	6	10	16	6	10	12	20	60	100

**10. Схеми нарахування балів з навчальної дисципліни
для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Участь у круглому столі (підготовка доповіді)	Екзамен	
Тема 1. Кратологія як наука про владу і міждисциплінарна галузь знань.	3		1			4
Тема 2. Виникнення та розвиток наукових знань та вчень про владу в світі.	3		1			4
Тема 3. Формування та еволюція знань про владу в Україні.	3		1			4
Тема 4. Теорії та концепції влади ХХ століття.	3		1			4
Тема 5. Спеціальні галузі кратології.	3		1			4
Тема 6. Комплексні галузі кратології.	3		1			4
Тема 7. Конструювання поняття влади.	3		1			1
Тема 8. Типологічний аналіз влади.	3		1			4
Тема 9. Держава та система державної влади.	3		1			4
Тема 10. Влада в сучасній Україні. Конституція України як Основний закон організації влади в Україні.	3	3	1			7
Тема 11. Місцева влада: вітчизняний та міжнародний досвід. Інститут місцевого самоврядування у владній структурі держави.	3		1			4
Тема 12. Політична еліта та політичне лідерство в науці кратологія.	3		1			4
Тема 13. Володарі та їхнє оточення. Придворне суспільство.	3		1			4
Тема 14. Шляхи до влади та владна діяльність. Володарювання.	3		1			4
Тема 15. Механізми та технології володарювання.	3		1			4
Тема 16. Світова політика і світовий владний процес. Геополітика і міжнародна безпека.	3	3	1			7
Самостійна робота				10		10
Екзамен					20	20
Разом	48	6	16	10	20	100

Шкала та критерії оцінювання
Опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, відповідь чітка і завершена, без помилок. Вміє планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної політології, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає політологічну термінологію, відмінно володіє понятійним апаратом; вміє систематизувати, співставляти, доводити, порівнювати політологічний матеріал, критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Демонструє здатність здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.
2	Здобувач вищої освіти має достатній рівень знання програмного матеріалу, допускає у відповіді деякі неточності; відповідь дещо спрощена. Вміє планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної політології, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає політологічну термінологію, достатньо добре володіє понятійним апаратом. Проте спостерігаються певні труднощі у процесі систематизації, співставлення політологічного матеріалу, критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Не впевнено демонструє здатність здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.
1	Здобувач вищої освіти під час відповіді допускає помилки в знанні фактичного матеріалу, відповідь не чітка і спрощена. Ознайомлений з досягненнями вітчизняної та зарубіжної політичної науки, науковими концепціями на рівні їх перерахунку. Посередньо знає політологічну термінологію і володіє понятійним апаратом. У процесі систематизації, співставлення політологічного матеріалу, критичного осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів відчуває значні труднощі. Лише в окремих випадках намагається демонструвати здатність здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.

0	Здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє елементарний рівень засвоєння навчального матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст; не виявляє здібностей до будь-якої систематизації предмету, методів, понятійно-категоріального апарату політичної науки. Не може застосовувати набуті теоретичні для вирішення практичних політологічних завдань. Або відповідь відсутня
---	---

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання	
3	із 15 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 11-15 питань	Продемонстрований високий рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної політології, науковими концепціями, знає політологічну термінологію, відмінно володіє понятійним апаратом; вміє систематизувати, співставляти, порівнювати політологічний матеріал, критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
2	із 15 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 6-10 питань	Продемонстрований належний рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної політології, науковими концепціями, знає політологічну термінологію, володіє понятійним апаратом. Є певні труднощі при виконанні завдань, що передбачають систематизацію, співставлення, порівняння політологічного матеріалу, критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
1	із 15 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 1-5 питань	Продемонстрований низький рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти вибірково ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної політології, науковими концепціями, погано знає політологічну термінологію та володіє понятійним апаратом. Спостерігаються серйозні труднощі при виконанні завдань, що передбачають систематизацію, співставлення, порівняння політологічного матеріалу, критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
0	усі завдання виконано неправильно	Здобувач вищої освіти не володіє програмним матеріалом: здобувач вищої освіти не ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної політології, науковими концепціями, не володіє категорійно-понятійним апаратом. Не здатен виконати завдання, що передбачають систематизацію,

		співставлення, порівняння політологічного матеріалу, критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
--	--	--

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Виконані завдання самостійної роботи демонструють глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу; вміння планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Здобувач вищої освіти знає політологічну термінологію, відмінно володіє понятійним апаратом; вміє систематизувати, співставляти, доводити, порівнювати політологічний матеріал, критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Демонструє здатність здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Завдання самостійної роботи з теми виконане в повному обсязі, допускаються незначні неточності.
0	Здобувач вищої освіти не розуміє предметну область; не може планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог; не вміє використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; не здатен застосовувати політологічне мислення для розв'язання поставлених завдань та критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Рівень виконаних завдань ставить під сумнів здатність здобувача вищої освіти здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Завдання самостійної роботи з теми виконане з великою кількістю грубих помилок або не виконане взагалі.

Участь у круглому столі (підготовка доповіді)

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Доповідь підготовлена на високому рівні, виявляє самостійність, творчість та оригінальність, глибоке розуміння проблеми, що розглядається. Проведено професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел, висунуті тези аргументовані, що свідчить про вміння здобувача вищої освіти планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог, критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Презентована доповідь демонструє здатність здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з

	<p>їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.</p> <p>Висновки демонструють критичне політологічне мислення. Робота відповідає основним вимогам щодо стилю, оформлення, використання цитат.</p>
7-8	<p>Рівень підготовки доповіді – дуже добре. Продемонстровано знання теоретичного матеріалу, розуміння проблеми, що розглядається. Проведено професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел, що свідчить про вміння здобувача вищої освіти планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог, Зроблений належний аналіз різних точок зору на проблему. Продемонстроване вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Презентована доповідь демонструє здатність здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Висунуті тези достатньо аргументовані. Висновки демонструють критичне політологічне мислення. Робота відповідає основним вимогам щодо стилю, оформлення, використання цитат.</p>
5-6	<p>Рівень підготовки доповіді – добре, допущені незначні помилки при визначенні політологічних категорій, смислових зв'язків тощо, хоча загалом робота виявляє знання теоретичного матеріалу, розуміння проблеми, що розглядається. Проведено професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел. Зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. Проте критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів продемонстроване слабо. Викладена власна позиція, але вона не достатньо аргументована. Презентована доповідь не демонструє належну здатність здобувача вищої освіти здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності; надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.</p> <p>Вимоги щодо оформлення доповіді загалом дотримані.</p>
3-4	<p>Рівень підготовки доповіді – задовільно. Виявлено недостатнє розуміння проблеми; тема висвітлена частково. Зустрічаються неточності у викладі матеріалу, мають місце помилки при використанні категорійно-понятійного апарату сучасної політичної науки. Критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів занадто поверхневе. Висновки не достатньо аргументовані. Роботі бракує проблемності та оригінальності.</p> <p>Є недоліки в оформленні доповіді.</p>
1-2	<p>Реферативна робота виконана незадовільно. Виявлено недостатнє розуміння проблеми, тема не розкрита. Відсутній аналіз різних точок зору на проблему, що базується на інформації з різних первинних та вторинних джерел. У роботі мають місце серйозні помилки при використанні категорійно-понятійного апарату сучасної політичної науки. Відсутнє критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів занадто поверхневе. Висновки не достатньо</p>

	аргументовані. Роботі бракує проблемності та оригінальності. Робота несамостійна. Логічна структура, стиль, оформлення викликають серйозні зауваження.
0	Здобувач вищої освіти не брав участі у засіданні круглого столу.

Екзамен

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
для 1-го і 2-го теоретичних питань	0	Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання вміннями і навичками.
	1	Здобувач вищої освіти демонструє мінімальне знання фактичного матеріалу. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів відсутні. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, несамостійна, аргументація, аналіз і оцінка політичних процесів і явищ слабка. Презентована відповідь на питання білету свідчить про нездатність здобувача вищої освіти планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Відповідь несамостійна, безсистемна.
	2	Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу. Наявні грубі помилки в у трактуванні політологічних понять і термінів, які використовує здобувач вищої освіти. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів є епізодичними. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, несамостійна, аргументація, аналіз і оцінка політичних процесів і явищ слабка. Презентована відповідь на питання білету свідчить про нездатність здобувача вищої освіти планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Відповідь несамостійна, безсистемна.
	3	Наявні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно, наявні суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках. Категорійно-понятійний апарат сучасної політичної науки, яким оперує здобувач вищої освіти, обмежений; зустрічаються неточності у трактуванні понять і термінів. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення

	<p>принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів є епізодичними. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету не свідчить про належну здатність здобувача вищої освіти планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Відповідь непослідовна, недостатньо самостійна.</p>
4	<p>Знання в обсязі програми є достатніми. Здобувач вищої освіти загалом вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Самостійно, логічно і послідовно здійснюються узагальнення та робляться висновки, що свідчить про критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Проте спостерігаються труднощі при доборі аргументів для підтвердження власної думки. Мають місце спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету свідчить про часткову здатність здобувача вищої освіти належним чином планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.</p>
5	<p>Знання в обсязі програми є глибокими. Здобувач вищої освіти вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Самостійно, логічно і послідовно здійснюються узагальнення та робляться висновки, що свідчить про критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів, хоча і припускаються незначні помилки при доборі аргументів для підтвердження власної думки. Є певні неточності при вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету свідчить про здатність здобувача вищої освіти належним чином планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.</p>
6	<p>Продемонстровано вільне володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Правильно і в</p>

		<p>достатній кількості підібрано необхідні для відповіді факти; наявне вміння систематизувати знання, робити обґрунтовані висновки та узагальнення; доведено вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Проте мають місце певні неточності при вирішенні практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету, яка є чіткою, логічною, послідовною і завершеною, свідчить про здатність здобувача вищої освіти належним чином планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.</p>
	7	<p>Продемонстровано високий рівень володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки, робити обґрунтовані висновки та узагальнення; доведено вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Правильним і обґрунтованим є вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету, яка є чіткою, логічною, послідовною і завершеною, свідчить про здатність здобувача вищої освіти належним чином планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.</p>
<p>для 3-го теоретичного питання</p>	0	<p>Відсутні знання програмного матеріалу; відповідь на питання білета помилкова; відсутнє володіння необхідними для виконання завдання уміннями і навичками.</p>
	1	<p>Здобувач вищої освіти демонструє мінімальне знання фактичного матеріалу. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів відсутні. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, несамостійна, аргументація, аналіз і оцінка політичних процесів і явищ слабка. Презентована</p>

		<p>відповідь на питання білету свідчить про нездатність здобувача вищої освіти планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Відповідь несамостійна, безсистемна.</p>
	2	<p>Немає знань більшої частини програмного матеріалу та головного фактичного матеріалу. Наявні грубі помилки в у трактуванні політологічних понять і термінів, які використовує здобувач вищої освіти. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів є епізодичними. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Відповідь непослідовна, несамостійна, аргументація, аналіз і оцінка політичних процесів і явищ слабка. Презентована відповідь на питання білету свідчить про нездатність здобувача вищої освіти планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Відповідь несамостійна, безсистемна.</p>
	3	<p>Наявні знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкриваються неповно, наявні суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках. Категорійно-понятійний апарат сучасної політичної науки, яким оперує здобувач вищої освіти, обмежений; зустрічаються неточності у трактуванні понять і термінів. Спроби системного аналізу політологічних проблем та критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів є епізодичними. Відсутні спроби вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету не свідчить про належну здатність здобувача вищої освіти планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог. Відповідь непослідовна, недостатньо самостійна.</p>
	4	<p>Знання в обсязі програми є глибокими. Здобувач вищої освіти вільно володіє категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Самостійно, логічно і послідовно здійснюються узагальнення та робляться висновки, що свідчить про критичне осмислення принципів здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів, хоча і припускаються незначні помилки при доборі аргументів для підтвердження власної думки. Є певні неточності при вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у</p>

	<p>ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету свідчить про здатність здобувача вищої освіти належним чином планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.</p>
5	<p>Продемонстровано вільне володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки. Правильно і в достатній кількості підібрано необхідні для відповіді факти; наявне вміння систематизувати знання, робити обґрунтовані висновки та узагальнення; доведено вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Проте мають місце певні неточності при вирішенні практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету, яка є чіткою, логічною, послідовною і завершеною, свідчить про здатність здобувача вищої освіти належним чином планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.</p>
6	<p>Продемонстровано високий рівень володіння визначеними програмою знаннями, уміннями та навичками; відмінне володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки, робити обґрунтовані висновки та узагальнення; доведено вміння критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів. Правильним і обґрунтованим є вирішення практичних політологічних завдань, пов'язаних із здійсненням управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробленням планів і заходів з їх реалізації, забезпеченням якості освіти, оцінюванням ефективності і результативності діяльності; наданням експертних й аналітичних консультацій органам влади, політичним партіям, громадським організаціям. Презентована відповідь на питання білету, яка є чіткою, логічною, послідовною і завершеною, свідчить про здатність здобувача вищої освіти належним чином планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.</p>

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Авторханов А. Технология власти. М. : Слово, 1991. 638 с.
2. Антропология власти : хрестоматия по политической антропологии : в 2-х т. / сост. и отв. ред. В. В. Бочаров. СПб. : Издательство СПб университета, 2006. 493 с.
3. Арндт Х. О насилии. М. : Новое издательство, 2014. 147 с.
4. Боббио Н. Свобода и власть. *Вопросы философии*. 2013. № 5. С. 48–57.
5. Болл Т. Власть. *Политические исследования*. 1993. № 5. С. 36–42.
6. Бурдые П. Дух государства : генезис и структура бюрократического поля. *Поэтика и политика* : сб. ст. СПб. : Алетейя, 1999. С. 125–166. URL : http://www.politanaliz.ru/articles_341.html?page=4.
7. Бурдые П. О символической власти. *Социология социального пространства*. М. : Ин-т экспериментальной социологии ; СПб. : Алетейя, 2007. С. 87–96.
8. Вебер М. Свобода і примус у правових спільнотах. *Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика*. К., 1998. С. 83–87.
9. Дем'яненко Б. Л. Розвиток кратологічних знань в Україні. Корсунь-Шевченківський : ФОП Гавришенко В. М., 2011. 794 с.
10. Денжуа Ж. Истоки централизации и абсолютной власти в государстве. *Логос*. 2003. № 4. С. 151–159.
11. Динелло Н. От плана к клану : социальные сети и гражданское общество. *Профессионалы за сотрудничество* / гл. ред. А. Кулик ; Тов-во вып-ов Ин-та персп. росс. иссл. им. Кеннана. М. : Моск. проект Кеннана ; Кн. Дом «Университет», 1999. Вып. 3. С. 86–100. URL : <http://vmestesoovsemi.ucoz.org/publ/3-1-0-87>.
12. Євтушенко О. Влада у категоріальному апараті сучасної політичної науки. *Гілея : наук. вісник*. 2010. № 10, вип. 40. С. 344–351.
13. Жаровська І. М. Теорія влади : навч. посіб. Харків : Право, 2016. 240 с.
14. Ивонин Ю. П., Ивонин М. Ю Проблема публичности государственной власти URL : <http://sun.tsu.ru/mminfo/000063105/287/image/287-137.pdf>.
15. Ноговицын, О. Н. Современные теории власти : текст лекции. Введение. С. 1–11. URL : <http://window.edu.ru/resource/958/44958/files/Nogovitsyn.pdf>.
16. Пионткевич Л. Ю. Феномен власти : проблема концептуализации. URL : <http://sun.tsu.ru/mminfo/000063105/308/image/308-41.pdf>.
17. Погорелый Д. Е. Новейший политологический словарь. Ростов-на-Дону : Феникс, 2010. 319 с.
18. Технология власти (философско-политический анализ). Москва, 1995. Гл. 2. Современные концепции власти. URL : <http://www.philosophy.ru/iphras/library/techno.html>.
19. Титова Л. Г. Технология власти : учеб.-пособие для вузов. Ярославль : Яросл. гос. ун-т имени П. Г. Демидова, 2004. 99 с.
20. Халипов В. Ф. Кратология как система наук о власти. М. : Республика, 1999. 303 с.

Допоміжні

1. Бек У. Трансформация политики и государства в эпоху глобализации. URL: <http://old.belintellectuals.eu/library/book.php?id=29>.
2. Вебер М. Политика как призвание и профессия. *Избранные произведения* ; пер. с нем. ; сост., общ. ред. и послесл. Ю. Н. Давыдова ; предисл. П. П. Гайденко. М. : Прогресс, 1990. С. 643–706.
3. Вуд Э. М. Логика власти : дискуссия с Дэвидом Харви. *Прогнозис*. 2008. № 2. С. 164–189.
4. Зайдель М. І. Взаємодія влади та бізнесу в країнах незахідного політичного процесу. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія : Питання політології*. 2013. № 1060. С. 150–155.
5. Зайдель М. І. Влада в епоху постполітики. *Гілея : наук. вісн. К.*, 2012. Вип. 62. С. 641–645.
6. Зайдель М. І. Влада і власність : ретроспективний аналіз конструювання взаємин. *Вісник*

- ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія : Питання політології. 2013. С. 75–80.*
7. Зайдель М. І. Влада та бізнес у західному світі : трансформація взаємин на межі ХХ–ХХІ століть. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія : Питання політології. 2012. № 1031. С. 47–51.*
 8. Кастельс М. Информационная эпоха : экономика, общество и культура. М. : ГУ ВШЭ, 2000.
 9. Крисенко О. В. Перспективи розвитку понятійно-категоріального інструментарію політичної антропології. *Вісник ХНУ ім В. Н. Каразіна. Серія : Питання політології. 2009. № 861. С. 6–11.*
 10. Лившин А. Я., Орлов И. Б. Власть и общество : диалог в письмах. М. : РОССПЭН, 2002. 208 с.
 11. Парсонс В. Публічна політика : вступ до теорії й практики аналізу політики. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 549 с.
 12. Mehdi Shokri. What is Political Power? (Theory of Political Consciousness and Integrated Concept of Power). *Arts and Social Sciences Journal, 2017. Vol. 8. Issue 3. P. 2–8.*
 13. Hearn J. On the social evolution of power to/over. *Journal of Political Power, 2014. Vol.7: P. 175–191.*
 14. Bryan I. The foundation of the juridico-political: concept formation in Hans Kelsen and Max Weber. 2015. URL : http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2703790
 15. Rye D. Political Parties and the Concept of Power. *Party Politics, 2016. Vol. 2(4). P. 563–564.*
 16. Wiley J. Politics and the Concept of the Political Power. London: Routledge, 2016. 310 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Сайт альманаху «Грані» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.grani.org.ua/>
2. Сайт журналу «Віче» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.viche.info/>
3. Сайт журналу «Нова парадигма» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.novaparadigma.org.ua/>
4. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ipiend.gov.ua/>
5. Сайт наукового вісника «Гілея» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gileya.org.ua/>
6. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua/>
8. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ucipr.kiev.ua/>
9. Сайт Українського центру політичного менеджменту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/>
10. Сайт міжнародного центру перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.icps.kiev.ua/library>
11. Політологічне інтернет-видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу «Політична думка» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politdumka.kiev.ua/>